

گفت‌وگوی اختصاصی با استاد دانشگاه تربیت مدرس غنی‌سازی محصولات کشاورزی در بوته فراموشی

ورود به مسیر توسعه پایدار کشور که از مسیر کشاورزی پایدار می‌گذرد، هر چند پر دردسر اما اجتناب‌ناپذیر است. در این مصاف علی‌رغم وجود مشکلات و مسایل پیش‌رو با توجه به توانمندی‌های موجود در بخش کشاورزی، استفاده‌ی مسوولین دولتی از نظرات متخصصان و خبرگان کشاورزی و بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان بیش از پیش خود را نشان می‌دهد. دکتر جعفر ملکوتی، استاد دانشگاه تربیت مدرس تهران از جمله متخصصین و خبرگان بخش کشاورزی است که بارها مورد تقدیر و تحسین مجامع بین‌المللی و داخلی قرار گرفته و اکثر کارشناسان کشاورزی بر این باورند که وی در مدت ریاست بر موسسه تحقیقات خاک و آب، منشا خدمات و پیشرفت‌های علمی در بخش کشاورزی بوده است. وی هم اکنون نیز هر چند سمتی دولتی ندارد، اما همچنان در دانشگاه و مجامع ملی به فعالیت و تحقیقات خود ادامه می‌دهد.

رتبه سلامتی ایران میان ۱۸۰ کشور جهان حدوداً بین ۱۲۲ تا ۱۳۴ است. علت پایین بودن رتبه سلامت چیست و در راستای ارتقای آن چه پیشنهادی دارید؟

متأسفانه علت پایین بودن رتبه سلامت کشور این است که در تغذیه مردم از محصولات غنی شده کشاورزی استفاده نمی‌شود. مثلاً برنج و نان به صورت سفید مصرف می‌شود، در صورتی که اگر نان و محصولات غنی شده به مصرف برسد قطعاً رتبه کشور ارتقا پیدا می‌کند.

اگر غنی‌سازی از مزرعه شروع شود و مصرف بهینه کود با اجرای طرح آن انجام پذیرد. قطعاً رتبه سلامتی ما به زیر ۱۰۰ و شاخص آن ارتقا پیدا می‌کند. در این خصوص شورای عالی سلامت دومصوبه دارد که یکی در مرداد سال ۸۳ و دیگری در آبان ۸۵ تصویب و با امضای دکتر داوودی، معاون اول رییس جمهور به تمام وزارتخانه‌ها با ۳ ماه مهلت جهت اجرا ابلاغ شده که متأسفانه با گذشت یک سال و اندی از تصویب آن، ارگان‌های ذی‌ربط روی آن هیچ ترتیب اثری نداده‌اند. در بند ۲۴ این مصوبه آمده وزارت جهاد کشاورزی موظف به غنی‌سازی محصولات کشاورزی از مزرعه است. سوال اینجاست، جناب آقای وزیر چرا این مسأله حیاتی که مستقیماً با ایمنی و سلامت جامعه در ارتباط است به دست فراموشی سپرده شده است؟ در حالی که مردم از عوارض ناشی از مصرف این گونه محصولات، کوتاهی قد و فقر غذایی رنج می‌برند! این که کار مشکلی نیست!

باید روند تغذیه جامعه را به سمت سیری سلولی هدایت کرد نه سیری شکمی. جناب آقای وزیر این امر در گرو غنی‌سازی محصولات

کشاورزی است.

آیا غنی‌سازی محصولات کشاورزی با مصرف بهینه کود ارتباطی دارد؟

بله، طبق آخرین آمار در حال حاضر از ۴۰۰ میلیون تن کود مصرفی در جهان، حدود ۱۰۰ میلیون تن آن کود کامل می‌باشد. در تمام دنیا تولید کود کامل ویژه بر اساس نوع گیاه و آنالیز خاک منطقه تولید می‌شود و طبیعی است گیاهانی که از تمام مواد مغذی موجود در کود کامل بهره‌مند شوند محصولات غنی‌تر و به مراتب سالم‌تری تولید می‌کنند.

پیشنهاد ما به مسوولان این است که از ۴ میلیون تن کود مصرفی در کشور، ۷۰۰ هزار تن کود کامل ماکرو باشد تا حداقل شرایط ایده‌آل برای تولید محصولات سالم و غنی فراهم گردد. استفاده از کود کامل با نظارت کارشناسان، افزایش تولید حداقل ۲۵ درصدی محصولات کشاورزی را به همراه خواهد داشت.

در حال حاضر وضعیت تولید و مصرف کود کامل در کشور چگونه است؟

تولید این کود به خاطر اینکه برخی مسوولان آن را کودی تزیینی می‌دانند، در حال تعطیلی و تولیدکنندگان آن در معرض ورشکستگی هستند و چون تولیدکننده این کود بخش خصوصی است، دولت به جای پرداخت یارانه به آنها یارانه را فقط به کود اوره و فسفر وارداتی (که حاوی کادمیوم است) می‌پردازد. آقایان تولید این کود در کشور یک تولید افتخار ملی است که نادیده گرفته شده است. مگر نه اینکه برای افزایش تولید و بهبود کیفیت محصولات نیاز به ریزمغذی‌ها است، چرا این کودها که سازگار با محیط زیست و سلامت جامعه هستند، مصرف

نمی‌شوند و به آن بها داده نمی‌شود.

اگر یارانه بد است آن را حذف کنید و اگر نیست یارانه باید به تمام کودها تعلق بگیرد. آیا درست است که یارانه به جای آن که در راستای سلامت جامعه هزینه شود، صرف بیمار کردن مردم شود؟

وقتی یک وزارتخانه که متولی کود است یارانه را فقط به اوره و فسفر بدهد، گرایش مصرف کشاورز برای تولید محصول ارزان‌تر به سمت این دو متمایل می‌شود که در نهایت آلودگی محیط زیست و فرآورده‌های کشاورزی را به همراه دارد و خطرات آن ناشی از جمع نیترات و کادمیوم در فرآورده‌های کشاورزی است که نیترات باعث بروز سرطان و کادمیوم باعث کوتاهی قد در استان‌ها می‌شود. رویکرد مصرف کود در کشور به دهه ۷۰ برگشته، من نمی‌دانم این دستاوردها برای چه چیزی بوده، اگر مسوولین جهانی وضعیت فاجعه‌آمیز مصرف کود کشور را می‌فهمیدند این جایزه را پس می‌گرفتند. آنها خیال می‌کنند در حال حاضر در ایران مصرف روی در قالب کود همگانی نهایی شده که در عمل از آن خبری نیست.

۵۴ نفر از خبرگان بخش کشاورزی از عملکرد وزیر جهاد کشاورزی طی نامه‌ای انتقاد کردند و قرار شد ایشان جلسه مناظره‌ای برگزار کنند. نظر جنابعالی در این خصوص چیست؟

نامه این افراد به شخص رییس جمهور نوشته شده بود که هضم آن برای آقای وزیر خیلی مشکل بود. در شان یک وزیر نیست که این قدر سطح پایین صحبت کند و این افراد را اخراجی قلمداد کند. تمامی این افراد استاد و از چهره‌های ماندگار و افتخار آفرین کشور بوده‌اند.